

На основу члана 4.8. Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини (“Службени гласник БиХ”, бр. 7/02 и 13/03), чл. 7. и 18. Правилника о тарифном поступку (“Службени гласник БиХ”, број 44/05) и чл. 4. и 7. Одлуке о начину утврђивања привремених тарифа за пренос електричне енергије и рад Независног оператора система (“Службени гласник БиХ”, број 44/05), рјешавајући по захтјеву “Независног оператора система у Босни и Херцеговини”, број: 579/05 од 6. октобра 2005. године, Државна регулаторна комисија за електричну енергију, на сједници одржаној 28. децембра 2005. године, донијела је

ОДЛУКУ

1. “Независном оператору система у Босни и Херцеговини” одређује се потребни годишњи приход за 2006. годину у износу од 3.898.274 КМ и утврђује тарифа за рад у износу од 0,0343 pf/kWh.
2. Регулаторна тијела за електричну енергију у Федерацији Босне и Херцеговине и Републици Српској, те надлежно тијело Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, користе тарифу из претходне тачке приликом одређивања тарифа за крајње купце.
3. “Независни оператор система у Босни и Херцеговини” примјењиваће овом одлуком успостављену тарифу од 1. јануара 2006. године.

Електропривредна предузећа у Босни и Херцеговини ће плаћања према НОС-у БиХ вршити из прихода оствареног по важећим тарифама.

4. Ова одлука ступа на снагу даном доношења и биће објављена у “Службеном гласнику БиХ”, службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Одлука са образложењем доставиће се подносиоцу захтјева и умјешачима у тарифном поступку и објавити на веб страници ДЕРК-а у року од 15 дана од дана доношења.

Образложење

“Независни оператор система у Босни и Херцеговини” (у даљем тексту: НОС БиХ) је новоформирани субјекат у електроенергетском сектору, регистрован 12. јула 2005. године, чије су надлежности и функције у управљању радом преносног система у Босни и Херцеговини одређене *Законом о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини* (“Службени гласник БиХ”, бр. 7/02 и 13/03) и *Законом о оснивању Независног оператора система за преносни систем у Босни и Херцеговини* (“Службени гласник БиХ”, број 35/04).

НОС БиХ је власник привремене лиценце за обављање дјелатности независног оператора система, у складу са одлуком ДЕРК-а број: 05-28-164-7/05 од 30. аугуста 2005. године (“Службени гласник БиХ”, број 62/05).

Сходно члану 42. *Закона о оснивању Независног оператора система у БиХ* НОС БиХ подноси Државној регулаторној комисији за електричну енергију (у даљем тексту: ДЕРК) захтјев за одобрење привремених тарифа.

Привремена тарифа за рад НОС-а БиХ је према члану 4. *Одлуке о начину утврђивања привремених тарифа за пренос електричне енергије и рад Независног оператора система* (“Службени гласник БиХ”, број 44/05) намијењена за покривање трошкова пословања у периоду до доношења тарифа за рад НОС-а БиХ на основу *Методологије за израду тарифа за услуге преноса електричне енергије, независног оператора система и помоћне услуге* (“Службени гласник БиХ”, број 46/05).

Привремене тарифе се сходно члану 7. исте одлуке утврђују на основу трошкова за обављање регулисане дјелатности и физичког обима услуга у оквиру регулисане дјелатности. Трошкови за обављање регулисане дјелатности и физички обим услуга који пружа регулисана компанија утврђују се на основу података садржаних у захтјеву за одобрење привремене тарифе. Код утврђивања привремених тарифа ДЕРК може користити и додатне податке за које сматра да су потребни.

Захтјев НОС-а БиХ број: 579/05 поднијет 6. октобра 2005. године наводи слиједеће трошкове и расходе за 2006. годину: трошкови материјала у износу 88.733 КМ, трошкови услуга 1.434.120 КМ, трошкови радне снаге 1.434.120 КМ, амортизација 296.796 КМ, трошкови камата 42.328 КМ, остали трошкови 112.371 КМ, остали расходи 510.117 КМ, укупно трошкови и расходи 5.058.806 КМ, вишак прихода 1.436.792 КМ, што чини укупно потребни годишњи приход од 6.495.598 КМ.

Захтјев НОС-а БиХ изражава резерву да су укупни трошкови и расходи непотпуни због непознавања висине издатака за лиценцу и регулаторну накнаду у вријеме предаје захтјева а *вишак прихода* у износу 1.436.792 КМ појашњава планираном величином намијењеном за отплату кредитних обавеза које према плану отплате доспијевају у 2006. години.

Захтјев садржи и планирани физички обим услуга на преносној мрежи за 2006. годину и то за: испоруке електричне енергије купцима на дистрибутивној мрежи 8.561.636.200 кWх и испоруке електричне енергије купцима на преносној мрежи 2.809.100.000 кWх, укупно 11.370.736.200 кWх (планирани физички обим услуга исказан само кроз испоручену енергију, јер је то у овом моменту једино могуће, због некомплетности мјерне опреме за мјерење снаге у тачкама разграничења између преноса и дистрибуције).

У тарифном поступку размотрено је додатно образложење НОС-а БиХ дато актом број: 872/05 од 17. новембра 2005. године, у којем се наводи: да су сви трошкови планирани без пореза на додатну вриједност, односно у нето износу; да су у тарифним обрасцима предвиђена средства искључиво за закуп пословног простора; да су планирана кредитна средства од 1.000.000 КМ у цјелини намјењена за инвестициона улагања у опрему, односно техничка побољшања у вриједности улагања у појединачне пројекте датим у *Плану инвестиција*; да су потенцијални кредит од 1.000.000 КМ и његов отплатни план само иницијална понуда *Раиффеисен банке* урађена на захтјев НОС-а БиХ-а, са неизвјесношћу у погледу одобрења кредита.

НОС БиХ је сумирао свој захтјев за одобрење захтјеване привремене тарифе на износ од 0,057 pf/kWh уз назнаку да овај износ не укључује порез на додатну вриједност.

У складу са чланом 6. став 3. *Одлуке о начину утврђивања привремених тарифа за пренос електричне енергије и рад Независног оператора система*, тарифни обрасци НОС-а БиХ као регулисаног субјекта у оснивању, попуњени су у обиму у којем је то било могуће. Достављени подаци су изложени на јасан начин тако да су у смислу чл. 4. и 9. *Правилника о тарифном поступку* ("Службени гласник БиХ", број 44/05), омогућавали њихову потпуну идентификацију и пружили довољно информација за доношење коначне одлуке.

Потпуност захтјева НОС-а БиХ је потврђена актом ДЕРК-а број: 04-28-232-6/05 од 1. новембра 2005. године, након што је претходно, актом ДЕРК-а број: 04-28-232-2/05 од 18. октобра 2005. године затражена његова надопуна. Додатна документа су достављена уз поднесак НОС-а БиХ број: 730/05 од 27. октобра 2005. године, те се у наставку тарифног поступка могло приступити оцјени свих поднијетих доказа уз придржај права ДЕРК-а да тражи додатне податке и информације ако сматра да је то потребно. Право ДЕРК-а да затражи додатне информације, кориштено је подношењем таквог захтјева НОС-у БиХ-у под бројем: 04-28-232-10/05 од 14. новембра 2005. године.

Захтјев НОС-а БиХ је рјешаван по скраћеном поступку, без одржавања формалне расправе. *Правилник о тарифном поступку* је чланом 18. одредио да ће се почетне/привремене тарифе утврдити на начин одређен посебном одлуком ДЕРК-а. Чланом 7. *Одлуке о начину утврђивања привремених тарифа за пренос електричне енергије и рад Независног оператора система* утврђено је да се одлука о привременим тарифама доноси након проведене јавне расправе по скраћеном поступку.

Како је скраћени поступак изузетак у односу на поступке расправа утврђене *Правилником о јавним расправама* (“Службени гласник БиХ”, број 38/05) ДЕРК је био обавезан обезбиједити једнако транспарентан поступак као и у свим другим поступцима.

ДЕРК је у смислу члана 78. *Правилника о јавним расправама* прво информисао НОС БиХ о својој намјери да проведе скраћени поступак актом број: 04-28-232-6/05 од 1. новембра 2005. године, омогућујући му разумну прилику за упућивање коментара или представљање нових чињеница у вези са предметом поступка. Такође, у дневним новинама и на веб страници објавио је о томе Обавјештење за јавност и истовремено Обавјештење о одржавању опште расправе у Тузли 21. новембра 2005. године.

Странка у поступку и заинтересовани чланови јавности могли су приговорити оваквој намјери ДЕРК-а. Није било приговора који су оспоравали намјеру ДЕРК-а.

Мада у скраћеном поступку, без вођења формалне расправе, ДЕРК је ради транспарентности поступка и заштите интереса и оних лица која имају другачији интерес од НОС-а БиХ и на чије пословање или живот би коначна одлука ДЕРК-а могла имати непосредан утицај, позвао сва лица заинтересована за стицање статуса умјешача да поднесу писани захтјев ДЕРК-у до 18. новембра 2005. године.

ДЕРК је 18. новембра 2005. године дозволио учешће у поступку у својству умјешача како би саслушао свједочења о позицијама и интересима слиједећих субјеката: ЈП Електропривреде Босне и Херцеговине д.д. Сарајево, (актом ДЕРК-а број: 04-28-232-17/05), ЈП “Електропривреде Хрватске заједнице Херцег Босне”, д.д. Мостар, (број: 04-28-232-13/05), “Електропривреде” Републике Српске а.д. Требиње (број: 04-28-232-15/05) и “Алуминија” д.д. Мостар (број: 04-28-232-14/05).

Општа расправа о поднијетом захтјеву НОС-а БиХ-а за одобрење привремених тарифа одржана је 21. новембра 2005. године у Тузли. У општој расправи су узели учешће овлаштени представници НОС-а БиХ-а и представници субјеката којима је одобрен статус умјешача. Није забиљежено присуство или читавање других лица као заинтересованих чланова јавности или било којих других субјеката.

Поред коментара усмено изложених на општој расправи одржаној 21. новембра 2005. године, умјешачи су ДЕРК-у доставили и своје писане коментаре (ЈП “Електропривреда Хрватске заједнице Херцег Босне”, д.д. Мостар, коментари под бројем: И-5357/05 од 22. новембра 2005. године, “Алуминиј” д.д. Мостар, коментари од 22. новембра 2005. године, “Електропривреда” Републике Српске а.д., Требиње, коментари под бројем: 03-1817-3/05 од 22. новембра 2005. године, ЈП Електропривреда Босне и Херцеговине д.д. Сарајево, коментари под бројем: 03-16679/05 од 22. новембра 2005. године).

ДЕРК до закључења јавне расправе 25. новембра 2005. године није примио нити један нови коментар.

Разматрање захтјева за тарифе кроз поступак одобравања тарифа у највећој могућој мјери мора испоштовати основна начела која прописују да ће тарифе бити праведне и разумне, равноправне, засноване на објективним критеријумима, засноване на оправданим трошковима и одређене на транспарентан начин. Подносилац захтјева за одобрење тарифе

дужан је доказати да предложена тарифа испуњава захтјеве из закона БиХ и правила и прописа ДЕРК-а.

Извјештај водитеља поступка описује ток поступка, понуђене доказе и утврђене чињенице, релевантне правне одредбе и препоруку члановима Комисије (у даљем тексту: Комисија) и достављен је странки у поступку актом ДЕРК-а, број 04-28-232-25/05 од 15. децембра 2005. године, те трећим заинтересованим лицима који су доказали директан интерес да учествују у тарифном поступку и којима је такав статус правоваљано признат од ДЕРК-а.

Извјештај је требао да пружи разумну основу Комисији да на предоченим подацима, аргументима и појашњењима, те коментарима НОС-а БиХ (број: 1114/05 од 20. децембра 2005. године) и заинтересованих лица (ЈП “Електропривреда Хрватске заједнице Херцег Босне”, д.д. Мостар, коментари под бројем: И-6262/05 од 20. децембра 2005. године и “Алуминиј” д.д. Мостар, коментари под бројем: 13544/05 од 16. децембра 2005. године), датим на приједлог овог извјештаја, након што их пажљиво размотри и процјени, донесе своју коначну одлуку о поднијетом захтјеву.

Анализа трошкова и прихода, изложена у извјештају водитеља потврђује, одбија или прилагођава појединачне ставке, величине или методе кориштене за припрему приједлога привремене тарифе, у складу са дискреционим правима ДЕРК-а у тарифном поступку.

НОС БиХ у својим коментарима не одриче да је тарифни поступак коректно проведен а извјештајем представљена анализа свих позиција потребног прихода према елементима одређеним важећом методологијом. Међутим, учава да се извршена анализа трошкова темељи у значајној мјери на упоредби остварења трошкова Заједничког електроенергетског координационог центра за Босну и Херцеговину (ЗЕКЦ) из 2005. године који је дјеловао до регистрације НОС-а БиХ, иако између ова два тијела постоје велике разлике у броју запослених и том броју аликвотним трошковима а прије свега у функцијама и овлаштењима. НОС БиХ стога сматра да би одобрени му потребни приход требао бити већи од износа предложеног извјештајем за 352.458 КМ, односно тачно 4.549.916 КМ.

Коментари “Алуминија” д.д. Мостар, као умјешача, изражавају уздржаност у погледу увјерљивости података на којима подносилац захтјева темељи свој приједлог привремене тарифе али неконкретизујући и несупротстављајући се и једном од њих појединачно. ДЕРК је, ипак, с пажњом разматрао понуђене коментаре јер излажу могуће посљедице које би могла изазвати тарифа која не уважава реалност економских способности господарских субјеката, као потрошача електричне енергије, и могући утицај на њихову конкурентност на европском тржишту.

Коментари ЈП “Електропривреда Хрватске заједнице Херцег Босне”, д.д. Мостар, као умјешача, подупиру прорачун тарифе за рад НОС-а БиХ кроз однос потребног прихода за обављање регулисане дјелатности (услуге) и укупно произведене електричне енергије у Босни и Херцеговини – увећане за електричну енергију увезену из иностранства. Међутим, на овакав начин изведен резултат није употребљив и сагласан Методологији према чијим је правилима код прорачуна ове тарифе релевантна енергија коју преузимају дистрибутивне компаније, снабдјевачи и квалификовани купци непосредно спојени на преносну мрежу.

Комисија, дакле, мора усмјерити своја разматрања на све елементе у трошковној структури које је истицао подносилац захтјева, анализу трошкова и прихода изложену у коначном извјештају водитеља поступка као и коментаре подносиоца захтјева НОС-а БиХ и умјешача подношених у току цијелог поступка, те цјеловитом опсервацијом одлучити о поднијетом захтјеву. Слиједом такве обавезе, Комисија излаже слиједаћа своја становишта:

По основу *трошкова материјала* НОС БиХ потражује износ од 88.733 КМ. Уочавајући неумјереност већег броја појединачних позиција у структури ових трошкова, посебно

планираних величина за стручну литературу и часописе од чак 28.000 КМ, или на примјер за ситан инвентар, Комисија додјељује трошак у висини од 80% траженог износа, односно 70.986 КМ. Овим се укупни трошкови редуцирају у обиму који не угрожава потребе запосленог особља за едукацијом и стицањем нових стручних знања, чиме подносилац захтјева оправдава планиране величине и у својим коментарима на коначан извјештај водитеља поступка.

Међу *трошковима услуга* извјештај водитеља поступка као посебно високе наводи трошкове за закупнину пословног простора (482.332 КМ), репрезентацију (98.000 КМ), услуге платног промета и администрирања *Механизма компензације између оператора преносног система – ИТЦ механизма* (69.700 КМ), услуге вођења књиговодства и ревизије (73 000 КМ), инвестиционо и текуће одржавање (58.906 КМ) и издатке за израду студија (200.000 КМ).

Анализа водитеља правилно уочава да прогнозирани износи подносиоца захтјева нису представљени разлозима који их утемељено подупиру.

Трошкови закупа пословног простора којег користе дјелатници НОС-а БиХ су и по вредновању Комисије високи па водитељ поступка с правом закључује да би подносилац захтјева могао размотрити алтернативна рјешења којим би се трошкови за ову намјену значајније појефтинили.

Посве је рационалан и став водитеља поступка у погледу признања захтјеваних трошкова за израду студија и одржавање СЦАДА система.

Иако подносилац захтјева у својим коначним коментарима сигнализира да ће смањење трошкова услуга практично елиминисати могућност за израду студија које проистичу из основа чланства у међународним стручним тијелима (УЦТЕ) и довести у питање одржавање СЦАДА система, Комисија, једнако као и водитељ поступка, сматра да прогнозирани трошкови нису правилно одмјерени јер се изради свих студија у наредној години и не мора приступити, односно с обзиром на околност да још није обављено потпуно разграничење средстава из СЦАДА пројекта. Чак шта више, Комисија трошкове услуга додатно умањује у односу на процјену водитеља поступка одређујући их у коначном износу од 1.147.468 КМ.

Комисија констатује да је подносилац захтјева и сам прихватио умањења неких других позиција темељем чињеница и аргумената које је представио извјештај водитеља поступка.

Готово половину захтјеваног износа *трошкова радне снаге* од 2.574.341 КМ подносилац захтјева је засновао на нето платама запослених, а остатак на порезима и доприносима на плате, топлим оброку, регресу, зимници, дежурствима и стимулацијама, те порезима на додатна лична примања, калкулишући са просјечним бројем запослених у 2006. години од 47 (са садашњих 32 па до 53 до краја 2006. године) а повећање броја запослених оправдавајући важношћу и бројношћу послова које ће имати обављати темељем му повјерених функција Независног оператора система у Босни и Херцеговини. Такође, подносилац захтјева је тврдио да га чињенице о броју и квалификационој структури запослених, у којој су готово у цјелини заступљени високообразовани кадрови са специјалистичким знањима, приморавају да потражује захтјевани износ трошкова радне снаге.

У погледу ових трошкова Комисија подржава запажање у коначном извјештају о значајно већем просјеку плата НОС-а БиХ у односу на плате у електроенергетском сектору Босне и Херцеговине, поготово узимајући у обзир и остале трошкове који имају карактер личних примања (зимница, топли оброк, превоз, регрес, отпремине, теренски додаци и др.). Надаље, пројекцију од 53 запослена до краја 2006. године, уз истовремено планирање и значајнијег износа за рад по уговору о дјелу, што додатно, и то значајно, утиче на укупни износ

захтјеваних средстава, не оправдава предвидива динамика поступног преузимања свих законом предвиђених функција од стране НОС-а БиХ. Стога је у одмјеравању потребних трошкова радне снаге прихватљив и поткријепљен са довољно аргумената приступ извјештаја да просјечан планирани број запослених у 2006. години сведе са 47 на 42, као и да из трошкова искључи средства намјењена за стимулације (138.547 КМ) и зимницу (79.500 КМ) запослених.

У коначном, Комисија одређује да приход од 1.840.370 КМ представља износ који омогућава покриће укупних трошкова радне снаге подносиоца захтјева.

По основу *амортизације* у 2006. години подносилац захтјева потражује укупни износ од 289.463 КМ, који чини амортизација властите опреме у износу од 269.136 КМ и амортизација дониране опреме у износу од 20.327 КМ. Због тога што ће у билансу успјеха подносиоца захтјева амортизација дониране опреме представљати и приход, а не само расход, укупно одобрена средства амортизације правилно је умањити за овај износ. Коначан извјештај водитеља поступка занемарује ову чињеницу па Комисија као укупни износ амортизације одобрава 269.136 КМ.

Трошкови камата одобравају се у износу од 27.823 КМ као износ осмомјесечне камате за кредитно задужење од 705.000 КМ подносиоца захтјева под просјечним увјетима које нуди банкарски сектор у БиХ - каматна стопа 6,5% и рок отплате 36 мјесеци.

Из оквира *осталих трошкова* Комисија искључује појединачне ставке “остали расходи” и “отпис неамортизоване опреме”. Нема, наима, потребе да се већ у првој години примјене тарифа, врши отпис неамортизоване опреме, а “остали расходи” нису дефинисани. Ово тим прије што већ постоји посебна ставка *осталих расхода*. По основу осталих трошкова одобрава се износ од 89.897 КМ.

НОС БиХ је испоставио захтјев за признавање износа од 510.117 КМ на име *осталих расхода*. Овај износ чине накнаде за рад чланова управног одбора (151.200 КМ), накнаде за рад стручних радних група и комисија (40.000 КМ), чланарине удружењима (УЦТЕ) и друге чланарине (76.000 КМ), накнаде за повремене и привремене послове (уговори о дјелу) (35.000 КМ), дневнице и путни трошкови у иностранству (198.917 КМ), односно у земљи (9.000 КМ). Дневнице и путни трошкови, те накнаде управном одбору чине око 70% свих расхода приказаних у овој групи. Коначан извјештај оцјењује планиране ставке неумјереним, при томе респектујући и озбиљне коментаре свих умјешача у тарифном поступку и подржава захтјев до износа од 423.599 КМ. Комисија пак, осим што једнако сматра превисоким позиције трошкова за дневнице и путне трошкове у земљи и иностранству те уговоре о дјелу, и из овако процјењеног износа налази за сходно искључити трошкове предвиђене за рад стручних радних група и комисија. Због тога за ову групу расхода одобрава износ од 387.593 КМ.

Сходно члану 25. *Методологије за израду тарифа за услуге преноса електричне енергије, независног оператора система и помоћне услуге*, подносиоцу захтјева се као оправдани трошак у потребни приход додјељује и износ по основу обавезе плаћања регулаторне накнаде у висини прописаној *Одлуком о утврђивању регулаторне накнаде у 2006. години*, број: 01-16-293/05 од 9. децембра 2005. године, односно 65.000 КМ.

Што се тиче захтјева да се *инвестиције*, у било ком виду, финансирају кроз тарифу подносиоца захтјева, с обзиром да је НОС БиХ непрофитабилна компанија, такав концепт се Комисији не чини прихватљивим. НОС БиХ за инвестиције може користити властиту амортизацију и/или различите могућности кредитирања.

На основу изведених анализа захтјеваних трошкова и расхода подносиоца захтјева, Државна регулаторна комисија за електричну енергију као потребни годишњи приход “Независном

оператору система у Босни и Херцеговини” у 2006. години утврђује и одобрава укупни износ од 3.898.274 КМ и привремену тарифу за рад, на основу овако одобреног потребног прихода, у износу од 0,0343 pf/kWh.

Тарифа одређена у напријед наведеном износу, по увјерењу Комисије обезбјеђује потребни приход за ефикасан, сигуран и поуздан рад НОС-а БиХ, односно омогућава покриће свих разумно насталих трошкова и расхода у пословању.

У оквирима разумног дискреционог права Комисије да потврди репрезентативност и оправданост свих поднијетих података и тврдњи, да процјени степен вјероватноће остварења свих прогнозираних трошкова и расхода, и у оквирима овлаштења ДЕРК-а да до објективизације увјета за прецизније одређивање тарифа исте одобрава и у складу са конкретним околностима у периоду подношења захтјева за одобрење тарифа (члан 21. Методологије), на основу свеобухватног разматрања свих доказа истакнутих у захтјеву, извјештају водитеља поступка, коментарима подносиоца захтјева и заинтересованих лица (умјешача), Комисија доноси одлуку као у диспозитиву.

У складу са чланом 8. *Одлуке о начину утврђивања привремених тарифа за пренос електричне енергије и рад Независног оператора система*, одобрена привремена тарифа се има примјењивати од дана одређеног овом одлуком па до утврђивања тарифа примјеном *Методологије за израду тарифа за услуге преноса електричне енергије, независног оператора система и помоћне услуге*. ДЕРК ће континуирано пратити ефекте примјене привремених тарифа задржавајући право подешавања тарифа када оцијени да је то потребно.

Сходно члану 14. *Правилника о тарифном поступку*, подносилац захтјева као регулисани субјекат има обавезу обезбиједити приступ јавности званично одобреној тарифи тако да овом одлуком одобрена тарифа буде на располагању јавности у његовом главном уреду током радних дана и објављена на његовој web страници.

У складу са чланом 9.2 *Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини*, против ове одлуке може се покренути поступак пред Судом Босне и Херцеговине подношењем тужбе у року од 60 дана од дана објављивања одлуке.

Број:04-28-232-33/05
28. децембра 2005. године
Тузла

Предсједавајући Комисије

Жељко Топић